



12.02.1862 – 19.10.1929



AL. DAVILA

VLAICU-VODĂ

Dramă în cinci acte



ANDREAS PRINT



Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DAVILA, ALEXANDRU

Vlaicu Vodă / Alexandru Davila - București: Andreas Print, 2019

ISBN 978-606-765-097-6

821.135.1

**DIFUZOR EXCLUSIV:
IVO PRINT**

Petru Maior nr. 32, sector 1, București

Tel./Fax: 021.222.07.67

E-mail: ivo_print@yahoo.com

Site: www.editura-andreas.ro

© Editura ANDREAS PRINT, București, 2019

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii. Nicio parte din această lucrare nu poate fi reproducă, stocată și retransmisă sub formă tipărită, electronică, mecanică, fotocopiată, audio sau sub orice altă variantă fără permisiunea scrisă a Editurii Andreas Print.

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Desen copertă: D.M.

Bun de tipar: 19.03.2019

Coli tipar: 11,50

Format: Z₆ (16/54x84 cm)

Tipar: ARTPRINT

Email: office@artprint.ro

CUPRINS

Precuvântare / 7

Actul I / 9

Actul II / 48

Actul III / 90

Actul IV / 121

Actul V / 153

Repere biobibliografice / 181

Aprecieri critice / 183





PRECUVÂNTARE (la ediția a V-a)

O producție a închipuirii omenești nu trebuie zisă definitivă, cât mai e în viață autorul ei. Deci, nici acest al cincilea avatar al lui *Vlaicu* nu trebuie considerat ca fiind cel de pe urmă.

După numeroase îndreptări și prescurtări, acesta este însă, până una alta, textul pe care aş dori să-l întrebuițeze teatrele care ar juca această piesă.

Experiența mea de douăzeci șișapte de ani mi-a dovedit că un spectacol nu trebuie, în zilele noastre, să depășească vreo trei ore, cu antracete cu tot.

Consecvent acestei păreri, am prescurtat piesa mea într-astfel, încât să nu ocupe scena mai mult de vreo trei ore.

Nu m-am atins de caracterele personajilor, ci numai de tiradele lor. Îndreptările au avut de țintă unele versuri și tranzitii.

Nu am suprimat, îndeosebi, nici un cuvânt vechi pentru că aceste cuvinte sunt, cred eu, la locul lor.

Limba folosită de mine este aceea a poporului românesc, nu există în *Vlaicu Vodă* cuvinte sau locuții care să nu fie întrebuițate în vreun colțisor al României Mari.

Aprilie 1929
AL. DAVILA



Vlaicu Vodă, Domnul țării
 Rumân Grue, credinciosul
 lui
 Mircea Basarab, nepotul
 Domnului
 Costea Mușat
 Banul Miked
 Spătarul Dragomir
 Groza Moldoveanul
 Preacuviosul Nicodim
 Pala Italianul
 Baronul Kaliany
 Vlad Dobceanul
 Manea
 Aldea Algiu
 Român Herescu
 Murgu
 Baldovin
 Pârcălabul Curții
 Solul sărbesc
 Moș Neagu
 Uu căușel

*Întâiul boier
 Al doilea boier
 Al treilea boier
 Întâiul moșnean
 Al doilea moșnean
 Un boier bătrân
 Clara Doamna, mama vi-
 tregă a lui Vodă și mama
 bună a Domniței Anca
 Domnița Anca, fiica Doamnei
 Clara și soră, despre tată, cu
 Vodă
 Sanda
 Un copil de casă
 Boieri – Ostași – Moșneni
 etc.*

Acțiunea se petrece pe la
 1370, la Curtea de Argeș.



ACTUL I

Teatrul reprezintă o poiană muntoasă și sălbatică de unde se vede valea Argeșului. La mijloc, spre fund, tulipina scorburioasă a unui vechi stejar trăsnit. La dreapta o stâncă mare concavă. Bușteni, buturugi etc. E o seară luminoasă. Lumina lunii bate în mijlocul poienii.

SCENA I

PALA, MOȘ NEAGU

(Scena rămâne câtva goală; apoi apare, din stânga Moș Neagu cătând cu luare aminte. El face semn în culise de se arată și Pala. Ei înaintează în scenă și se asigură că sunt singuri.)

MOȘ NEAGU

Am ajuns, jupâne Pala.

PALA

Drace! Locu-i fioros.

Ca de vrăji.

MOȘ NEAGU

Sau vrajbe. Iată și stejarul scorburos.

PALA

De minune.

MOȘ NEAGU

Dar, jupâne, ierte-mi-se o-ntrebare: Ce pândești aci?

PALA

Habar n-am.

Ba nu, zău?

PALA

He! Mi se pare că te joci de-a hămișliul!

MOŞ NEAGU

Hămișliu, eu? N-am nici gând.

Ce să aflu de la tine ce nu știu de mult?

PALA

De când?

MOŞ NEAGU

De când casc la curte ochii. Decât să mă râzi, mai bine
Te-ai încredere și m-ai crede.

PALA

Ce să cred?

MOŞ NEAGU

Ce se cuvine,
Vino... Ia privește-n vale, despre târg.

PALA

Ei? Ce e?

MOŞ NEAGU

Vezi două umbre, aşa strânse una de-alta, dă să crezi
C-ar fi numai una?

PALA

Și apoi?

MOŞ NEAGU

Dar sunt două: e domnița Anca și cu Mircea Domnul.

PALA

Ce spui?

MOŞ NEAGU

Amândoi din viața Basarabilor.

PALA

Prea bine. Dar ce cătă?

MOŞ NEAGU

Se iubesc.

PALA

Ce? nepotul cu mătușa?

MOŞ NEAGU

Ce e drept că se-nrudesc.

PALA

Și apoi?

MOŞ NEAGU

Păi... ei sunt ținta.

PALA

Care țintă?

MOŞ NEAGU

Vezi, jupâne, că ei vin încoa, chiar unde stai la pândă?

PALA

(*pricepând*)

Mă rumâne,

Or ești hămișliu ca vulpea, sau grozav ești de nătâng!
He! Ce-i pasă Doamnei Clara că doi bieți copii se strâng
Noaptea-n brațe!

MOŞ NEAGU

(*după gândire*)

Oh! Atuncea, știu pe cine...

PALA

Zău? Pe cine?

MOŞ NEAGU
(îngrijorat)

Pe boieri...

PALA

(nepăsător)

O fi.

MOŞ NEAGU

Stăpâne, oh! Atunci amar de tine!
Pentru dânsii ești vrăjmașul, veneticul, un lătin;
Că, deși de mult în țară, ai rămas ce ești: străin.
Ești străin, jupâne Pala. Mii de patimi asmuțite
Stau la pândă, te-nconjoară; și boierii au cuțite
Ce ucid, deși sub haină tu porți zale de otel
– Za subțire de Milano, împletită mărunteł –
Pază bună-n aşa vremuri pentru omul Doamnei Clara,
Care-n ciuda Ohridimei, catolicizează țara.

PALA

Moșule, tu ții cu dânsii!

MOŞ NEAGU

Eu! Că doară nu-s român,
Sunt maghiar, ca Clara Doamna.
Și-apoi, tu-mi ești bun stăpân.
Dar îți zic: fă ochii-n patru; de boieri să-ți fie teamă:
E-n primejdie iscoada când e taina mai de seamă.
Am aflat și eu destule despre cei ce-așteptă aci.

PALA

Ce?

MOŞ NEAGU

He! Multe! – Tu ești mândru că te vei învrednici
Să spui, mâine, Clarei Doamnii ce-au făcut aci boierii;

Mândră e și Clara Doamna, azi – când frânele puterii
Par pe mâini a-i fi lăsate de nevrednicul Voievod –;
Mândră și papistășimea că se-nfige prin norod;
Și e mândru Kaliany – ce-și închipuie, nerodul,
Că el toate le-nstrunează, sfatul, Doamna și Voievodul.
Toți-s mândri, toți-s falnici, Vodă singur e smerit.
Dar smerenia-i e umbră ce de pizmă l-a ferit.
El mereu în ea se-nfundă și, cucernic, pururi tace;
Dar din umbră și tăcere Vodă face și desface.
Îi ajunge – ca să țină toate-n mâna sa de fier –
Să-l priceapă rumân Grue – Grue, ce nu-i nici boier,
Ce cutreieră domnia și, pe-ascuns, orânduiește
Ce, pe-ascuns, gândește Vodă și, pe-ascuns, îi poruncește.
Și, de-s frâne și zăbale între voi – voi toți –, și el,
I-a lui frâna; iar, a voastră, doar zăbaua de otel.
– Astfel se rotesc bătrâni din adâncul cugetării;
Însă voi nu le dați seamă și tocîți răbdarea țării
Și-a lui Vodă.

PALA

Taci, moșnege. Vlad, cucernicul Voievod,
N-are oaste, n-are curte, abia streji – o mângâiere
Ca să-și dea măcar cu gândul c-are o umbră de putere.
Despărțit, prin Clara Doamna, de nebunii ce l-au pus
Să se lupte cu crâimea și biserică de-apus,
– Și, deși cu vitejie cucerise Făgărașul,
Și, deși arses Alba, drept răsplată că vrăjmașul
Îi prinseșe robi suroră și cumnat, pe Strașimir,
Totuși – de când oropsisit e Vel Spătarul Dragomir –
Vlaicu, ca-ntr-un vis, perdut-a judecata lui săracă;
Și, de-i Domn, e că se-ndură Doamna, buna lui dădacă.
El nu e nimic. Iar Grue – crede-mă, că bine știu –
Îl jălește ca pe-o babă văduvă de timpuriu;
Și, de umblă prin domnie, asta numai ca să-i spună
De-i belșug sau săracie, or' de-i vremea rea sau bună.

MOŞ NEAGU

Fie! Da boierii mișcă; s-ar putea să nu mai vrea
Să-i frământe sub călcâie, pururi – o muiere rea.
De-l tărâști prin bătătură, vorba ceea, rupi zăblăul,
Închisorile sunt pline și-ntr-o zi...

PALA

Avem călăul!
Du-te-acum. Fii fără grijă: mi-am pus zaua de oțel.
Și-apoi, scorbura e mare și m-oi face mititel.

(*Moş Neagu îl ajută să intre în scorbură.*)

MOŞ NEAGU

Dumnezeu să te păzească.

PALA

Aud șoapte... Haide, du-te.

(*Moş Neagu ieșe repede prin dreapta.*)

PALA

(*Ascultă puțin, apoi*)

Ce-o fi? Ura sau iubirea?

(*Mai ascultă, cătând spre stânga.*)

E iubirea... trece iute.

(*Se ascunde în scorbură.*)

SCENA II

(*Pala, ascuns, Mircea, Anca, îmbrățișați, venind din stânga, urmați de Sanda*)

ANCA

Prea ne depărtăm de curte, azi... Ce crâng întunecat.
Parcă nici un om pe-aicea de cu veacuri n-a călcat.
Un covor de mușchi se-ntinde sub picioare. Simți?

Ai crede?

Că tărâmul ăsta rece raza soarelui nu-l vede...
Mi-e răcoare.

MIRCEA

Stă-mi aproape, mai aproape, draga mea,
Inima să te-nfășoare cu iubirea ce e-n ea.
Cât de dulce mi-ești când tremuri și te strângi de mine, când
Tî se mlădie de pieptu-mi trupușorul tău plăpând.
Anco, mâna ta mă arde, deși-i rece... De ce oare?
N-o lua, nu: ci pe buze, și, deschisă ca o floare,
Pune-mi-o; tu să mă farmeci cu parfumul ei, și eu
Cu-n sărut pe veci într-însa să-mi aştern tot dorul meu,
Apoi, tu să-l pui la sănu-ți inima să tî-o pătrunză.
Adă mâna, ad-o.

ANCA

Du-mă mai la lună. – Ce de frunză!
Însă nici o vietate. Uite, singură să fiu,
Mi se pare că, de frică, aş muri-n aşa pustiu.
Dar cu tine-mi e pustiul plin de farmec, nu-mi e teamă
De nimica și de nimeni...

MIRCEA

Adă mâna.

ANCA

Că te cheamă
Mircea Basarab, că-n tine e mai cald și mai vioi,
Decât în toți Basarabii, săngele se curge-n noi.

MIRCEA

Fie. Dar la ce mi-s bune sănge, neam, străbuni și nume?
Nu. Iubirea ta mi-e totul, Anca mea, pe-această lume.
Uite, astăzi chiar, boierii, cu moș Costea-n capul lor,
Vreau să țină, nu știu unde, o-ntrunire, un sobor,
Ca să facă, nu știu care, vitejie boierească.